

Stramt på norsk

Taler

Torgeir Micaelsen

Dato

24 november 2011

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Innlegg i finansdebatten

- 1 Finansdebattdagen er viktig for Stortinget - det er kanskje årets viktigste debatt. Det er dagen vi legger rammene for budsjettet for nasjonen for det året som kommer. Men det er også en anledning til å løfte blikket. Det er en anledning til å stille de ulike partienes helhetlige politikk opp mot hverandre. Særlig det siste er spesielt interessant i år, som jeg skal komme tilbake til.

- 10 Det har vært en spesiell budsjetthøst. Kontrasten til det som skjer ute i Europa er inntil videre veldig stor. Krisen i Europa er alvorlig. Verden rundt oss er preget av stor økonomisk usikkerhet. Finanskrisen fra 2008 og 2009 er ikke over, men viser seg på andre måter. I 2008 handlet det også her hjemme om å redde bankene. Nå handler det om å redde land. Det er enda mer alvorlig, og den internasjonale økonomiske uroen vil prege Europa i lang tid framover.

- 15 Mange land har havnet i en veldig alvorlig økonomisk felle. De har høy ledighet. De har lav vekst. De burde ha brukt mer penger, men de kan ikke, for de har altfor stor gjeld. Det hele har blitt en veldig ond sirkel. Når gjelden er stor, blir lånene dyre, rett og slett fordi de som skal låne penger til landene er usikre på hvor stor betalingsviljen og -evnen er i etterkant. Dermed må landene bruke mer penger på å betale gjeld. Det forsterker problemene.

- 20 Jeg må si det gjør voldsomt inntrykk på meg å høre om at hele land i den vestlige, moderne delen av Europa i praksis kan gå konkurs - at man i det hele tatt har en diskusjon hvor det er et reelt alternativ. Det gjør også voldsomt inntrykk på meg at i land på vårt eget kontinent kaster politikere og regjeringer kortene til fordel for byråkrater og teknokrater. Det er nærmest en fallitterklæring for enkelte demokratier og for politikere.

30 Det gjør ikke minst ufattelig inntrykk å se hjerteskjærende reportasje etter reportasje om ressurssterke ungdommer uten jobb og uten tro på framtida i hopetall i vår egen verdensdel. Hver for seg og samlet er dette inntrykk som bør få folk flest, oss som sysler med finanspolitikk i Stortinget og det norske storting som helhet, til å stoppe opp og se rundt seg på det dramaet som dessverre utspiller seg.

35 Så må vi være forberedt. Vi er et lite land med tette økonomiske bånd til verden rundt oss. Situasjonen i Norge kan snu fort.

På tirsdag hørte vi både statsministeren og finansministeren si at krisen alt blåser innover Norge. Det kan jeg bekrefte. Vi får allerede nå meldinger fra enkelte deler av eksportrettet næringsliv som opplever at tidene er vanskeligere. Vi kan dessverre også oppleve at vi kan få et nytt kraftig tilbakeslag, som kan ramme Norge med stor kraft. Det vet vi ikke ennå, men vi må være forberedt.

45 Nedjusteringen av vekstanslagene for 2012 er et annet alvorlig signal på usikkerheten som nå råder. Signalene fra næringslivet om rasende priser på fisk, aluminium og i bildelindustrien viser at dette er noe vi skal ta ytterst alvorlig.

Norge har ikke råd til økonomisk kreativitet i turbulente tider som dette. Vi trenger traust, trygg økonomisk styring. Derfor er jeg glad for at regjeringen har varslet høy beredskap og handling dersom situasjonen skulle forverre seg fra der vi er i dag.

Statsbudsjettet for 2012 er et godt budsjett, et budsjett som tar på alvor den internasjonale økonomiske situasjonen, men som samtidig fortsetter å bygge velferden.

Jeg har tidligere i høst sagt at budsjettet er «stramt på norsk», og det er fordi vi har sagt nei til mange ting, til flere ting enn tidligere. Vi kutter i regionale utviklingsmidler, reverserer permitteringsregler, viderefører barnetrygden nominelt osv., og vi foretar også en rekke kutt innenfor enkelte departementer. Vi gjør ikke dette fordi det er populære ting og heller ikke fordi det er noe spesielt ønske om å gjøre disse tingene, men det er rett og slett nødvendig.

65 På flere områder foreslår vi også å bruke mindre penger enn det som mange kanskje har forventet og ønsket seg. Jeg vet ikke hvordan det er med resten av

mine kollegaer, men som finanspolitikker for det største regjeringspartiet opplever i hvert fall jeg daglig telefoner, e-poster, møte på mitt kontor med folk som har mer eller mindre velbegrunnede forslag om hva det burde vært blitt
70 brukt mer penger på, og ikke minst forslag om hvordan man kan svekke fellesskapets inntekter gjennom å kutte skattene. Mange av disse forslagene er velbegrunnede, men det handler ofte også om å se helheten, at det ikke er nok til bare å øse ut til alle gode formål. Det går rett og slett ikke. Det er verdt å minne
75 om at alt som ikke står i årets budsjett også er en prioritering. For når vi sier nei til en rekke ting, kan vi også si ja til det som er det viktigste - næringslivet, arbeidsplassene som skaper verdier.

Men «stramt på norsk» betyr også at vi - innenfor et stramt budsjett - har
80 funnet rom for viktige satsninger: Nye og bedre veier og jernbane, flere ansatte i helsesektoren, nye sykehjemsplasser, mer politi, bedre beredskap, mer kultur og et trygt forsvar. I tillegg er jeg glad for at vi her i Stortinget har funnet rom for noen ytterligere satsninger i forhold til regjeringens forslag. Det betyr økt bevilgning til bl.a. frivillige organisasjoner i redningstjenesten,
85 Redningsselskapet, fattigdomsbekjempelse blant barn i byer, kirkebygg, Oslo Domkirke og Sjømannskirken. Dette er mange gode forslag. Med disse og andre mindre endringer, redegjort for i flertallets finansinnstilling, vil jeg gjøre ordene til en tidligere hedersmann fra Kristelig Folkepartis til mine: Et godt budsjett har blitt enda litt bedre.

90 Så spør mange: Hva skal vi gjøre framover? Svaret på det er ganske enkelt: Vi skal gjøre mer av det vi vet fungerer, og mindre av det som ikke gjør det. Vi skal hegne om trepartssamarbeidet, om lønnsdannelsen i usikre tider. Vi skal ha mer forenkling for næringslivet, slik at bedriftene bruker minst mulig tid på
95 administrasjon og mest mulig tid på å bygge verdier. Og vi skal fortsette å bygge landet gjennom økt satsning på skole, eldre, veier, sykehus og politi, slik vi har sørget for hvert år under rød-grønt styre.

Vi skal i all hovedsak gjøre mer av alt som til nå har sørget for at Norge befinner
100 seg i en svært god økonomisk situasjon, et godt utgangspunkt i en urolig økonomisk verden. Det handler om å bygge og videreutvikle et veldrevet samfunn med høy kompetanse, gode velferdsordninger og stabile rammebetingelser for næringslivet, og å fortsette satsning på utdanning, forskning, samferdsel og forenkling. Slik rustet vi oss for framtiden, både i dette
105 budsjettet og ellers.

Hva skal vi ikke gjøre? Vi skal i hvert fall ikke sette økonomien over styr med alle mulige slags kreative budsjetteringsmetoder. Vi skal ikke ha en mer «ekstrem» økonomi, som jeg ser enkelte har tatt til orde for. Vi skal ikke la oss friste av den tanken at det går jo så godt her i landet, så kan vi ikke da prøve oss med noe nytt, litt mer spennende, litt mer kreativt - som kan sette hele tryggheten på spill. Og vi skal definitivt ikke kaste oss på en utdatert og umoderne skattekuttpolitikk, som resten av Europa nå beveger seg bort fra. Det skal vi ikke gjøre.

115

Dette var regjeringspartiene og hvordan vi vurderer situasjonen. Men det er også verdt å legge til noen ord om en ganske interessant øvelse, nemlig å lese opposisjonens alternative budsjetter de siste ukene. Der er det mye man kunne tatt tak i. Det er bare å konstatere at det er - som tidligere år - fullt sprik på borgerlig side. Å finne sammen om noen ting på utgiftssiden har man klart i innstillingen. Det er ingen imponerende øvelse når man står milevis fra hverandre i spørsmålet om hvor dette skal dekkes inn. På helt vesentlige områder, som oljepengebruk, skattenivå, fordelingspolitikk og inndekninger, er det en fundamental forskjell på opposisjonens budsjetter. Og selv om Fremskrittspartiet har gitt inntrykk av at man denne gangen skal være mer ansvarlig, blir det ikke mer ansvarlig av å gjøre det litt mer elegant. Hvis man går inn i materien, så er det omtrent det samme som man har foreslått tidligere.

Likevel: Jeg mener det er Høyre som i dag må regnes som det dominerende opposisjonspartiet i norsk politikk - meningsmålingene og valget i høst tatt i betraktning. Med det kommer det et visst ansvar. Som jeg har redegjort for, er det meget urolige tider i internasjonal økonomi. Ansvarlige partier her i Stortinget og i norsk politikk generelt burde bruke alle sine ressurser på å danne felles front mot det tilbakeslaget som kan komme. Med det alvorlige bakteppet synes jeg derfor det er ganske oppsiktsvekkende og spesielt at Høyre både i innstillingen og i andre sammenhenger jobber for å etablere et alternativt virkelighetsbilde av Norge, en annen og dårligere versjon av Norge enn det som er virkeligheten.

Min påstand er at Høyre plukker ut enkeltdeler i tallmateriale og statistikk, og bevisst feilinformerer om andre ting for å skape et mer negativt bilde av hvordan det går med Norge enn det som er tilfellet. Et betimelig spørsmål er derfor om en alternativ økonomisk virkelighet er nødvendig for å berettigede en alternativ økonomisk politikk fra Høyre? Nå er det nok. Jeg mener at i dag skal oppgjøret

starte med dem som snakker Norge ned. Norge går nemlig godt, og vi har et meget godt utgangspunkt for å møte økonomisk urolige tider. Skal man kunne sette inn riktige virkemidler i en verden som herjes av økonomisk turbulens, må man gå inn i det med en presis og riktig virkelighetsforståelse. Hvis Høyre nå

150 etablerer en annen versjon av tilstanden i norsk økonomi, vil de jo også bomme på virkemidlene. Det blir som å gå til legen: Hvis diagnosen er feil, blir også medisinen feil. Og feil medisin i tider som dette kan dessverre få alvorlige følger for norske arbeidsplasser.

155 Fakta: I løpet av Stoltenberg-regjeringens periode, de siste seks årene, er det sammen med næringslivet lagt til rette for å skape ca. 250 000 nye arbeidsplasser i Norge. Selv etter finanskrisen - det mest alvorlige tilbakeslaget i moderne tid, som rammet privat sektor - er andelen som jobber i privat sektor like høy som den var før finanskrisen; omtrent sju av ti jobber er i privat sektor. Fakta:

160 Produktivitetsveksten i Norge har vært lik som våre handelspartnere hvis man tar gjennomsnittet siden vi tok over i 2005. Fakta: Skattenivået i Norge er på gjennomsnittlig OECD-nivå. Og fakta: Det er ikke riktig at Norge faller på viktige internasjonale rangeringer over konkurransekraft og vekst, vi har snarere gått opp på viktige kåringer siden 2005.

165 Alt dette passer dårlig inn hvis man har som mål å snakke Norge ned, eller å berede grunnen for en utdatert skattekuttpolitikk. For selv når de aller fleste land rundt oss etter finanskrisen nå enten reverserer eller avlyser skattekutt, mener fortsatt høyresiden her hjemme at skattekutt er svaret på det meste. Det

170 var deres svar i de økonomisk gode tidene før finanskrisen, da var det skattekutt som var svaret. Det var svaret deres under finanskrisen, da var det skattekutt som skulle gjelde. Det er svaret nå. Det er derfor jeg mener at skattekutt ikke er en ny idé, men tvert imot en gammel utdatert og umoderne idé, som veldig mange land nå går bort fra.

175 Jeg har bare nevnt noen eksempler på påstandene fra enkelte, som bevisst prøver å skape et alternativt bilde av stoda i norsk økonomi og i norsk samfunn. Nå mener jeg at nok er nok, nå får vi diskutere ut fra hva som er den presise virkelighetsbeskrivelsen av hvordan ting faktisk står til i Norge. For vi vet at

180 situasjonen er skjør. Den virkelige situasjonen er så alvorlig at vi ikke trenger å lage en annen versjon for å skape mer drama. Det skal ikke mye til før krisen ute også får større følger for Norge enn den har i dag. Noen bransjer vil få det tøft også framover. Den høyeste prisen for en slik krise er det de arbeidsledige som

185 må betale - vanlige folk som jobber i vanlige bedrifter. Derfor er det så viktig at
vi setter inn alle krefter på å beholde Europas laveste arbeidsledighet, på et
fornuftig lønnsoppgjør, på lønnsomme bedrifter og på et kunnskapsrikt folk.

Arbeiderpartiet og regjeringen har styrt landet gjennom kriser før, vi vet hvor
190 viktig det er å ha høy beredskap og følge nøye med på utviklingen der ute. Vi har
sørget for at vi står godt rustet når ingen nå vet hva som kan ramme landet.
Ingen kan forutse fullt ut hva som vil skje, men jeg er glad for at vi har en
regjering som sier at den er beredt til å handle på nytt hvis det trengs. Norge
trenger trygg styring. Det er noe regjeringen kan, og det er jeg veldig glad for.

195 Med det legger jeg fram en samlet innstilling, hvor regjeringspartiene selvfølgelig
danner flertall for alle forslag.

200 **Kilde**
www.ap.no

Emner
Innlegg i Stortinget, Økonomi

205 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/stramt-pa-norsk>

210

215

220